

آشنایی با مرکز مطالعات و پژوهشهای ارتش بیست میلیونی (پژوهشکده بسیج)

مقدمه

مرکز مطالعات و پژوهشهای ارتش بیست میلیونی با هدف انجام مطالعات و پژوهشهای بنیادی، کاربردی و توسعه‌ای در راستای تحقق ارتش بیست میلیونی و توسعه تفکر بسیجی و افزایش کاربرد نیروهای سازمان یافته بسیج شروع به کار نموده است.

- تاریخچه

استفاده از روشهای علمی و بهره‌گیری از «پژوهشهای کاربردی»، از ابتدای شروع جنگ تحمیلی با حضور نیروهای مردمی در جنگ و بحرانهای داخلی همیشه مورد نظر برنامه ریزان و فرماندهان سپاه و مسئولین نظام بوده است. اسناد و مدارک داخلی و نیز نتایج سمینارها و نشست‌های علمی که در زمینه‌های علوم دفاعی و امنیت ملی در طول دهه اخیر در کشور تشکیل شده است، حاکی از بهره‌گیری قابل توجه از چنین پژوهشهایی می‌باشد. این مرکز با توجه به وسعت کار، تنوع اقشار و مأموریت‌های بسیج و ضرورت امر تحقیق در این رابطه همزمان با تشکیل نیروی مقاومت بسیج آغاز به کار نمود و سپس در تشکیلات پیشنهادی نیروی مقاومت بسیج به تأیید ستاد کل نیروهای مسلح رسید.

- تشکیلات

مرکز مطالعات از آغاز، فراز و نشیبهای زیادی را در سازماندهی، مدیریت و تشکیلات پشت سر گذاشته است. این فراز و نشیبها همگی در راستای بکارگیری نظر و

عمل، تئوری و تجربه، نظامیگری و پژوهشگری و جنبه‌های دیگری بوده که در روند شکل‌گیری یک مرکز مطالعاتی و پژوهشی - اجتماعی و نظامی - به آنها نیاز می‌باشد. در حال حاضر این مرکز با ارکان الف) فرماندهی ب) معاونت پژوهش ج) شورای پژوهشی و گروه‌های تحقیقات علوم انسانی، علوم دفاعی و علوم استراتژیک بسیج مشغول فعالیت است. شورای پژوهشی مرکز با بکارگیری کارشناسان، پژوهشگران و مشاوران متعددی تشکیل شده است که در رشته‌های مختلفی نظیر تاریخ، روانشناسی، مدیریت، اقتصاد، علوم اجتماعی، علوم نظامی و اسلامی فعالیت دارند. افراد فوق الذکر از درجات علمی کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترای تخصصی برخوردار می‌باشند.

- فعالیتهای

فعالیت‌های انجام شده این مرکز از آغاز تا کنون بطور اجمال بشرح زیر قابل بیان می‌باشد.

الف: سمینارها و کنفرانس‌ها

تا کنون پنج عدد سمینار و کنفرانس با عناوین ذیل در راستای اهداف بسیج تشکیل گردیده است.

۱- کنفرانس بسیج و امنیت ملی (نشست اول) سال ۱۳۶۹.

۲- کنگره زنجان سال ۱۳۷۰.

۳- کنفرانس بسیج و امنیت ملی (نشست دوم) سال ۱۳۷۰.

۴- سمینار توان ملی در بعد نیروی انسانی و سازمان سال ۱۳۷۰.

۵- کنفرانس بسیج و امنیت ملی (نشست سوم) سال ۱۳۷۱.

ب: طرح‌های پژوهشی

با توجه به اهداف اساسی تأسیس مرکز، انجام تحقیقات کاربردی، نظری و بنیادی در راستای مأموریت‌های بسیج، تا کنون تعداد ۱۷ طرح تحقیقاتی به تصویب

شورای پژوهشی مرکز رسیده است که تعدادی از آنها به پایان رسیده و تعدادی دیگر نیز در دست انجام است. در حال حاضر نیز تعدادی طرح در زمینه‌های گوناگون جهت تصویب در حال مطالعه و بررسی می‌باشد.

طرحهای پژوهشی پایان یافته

- ۱) نظر سنجی خواهران بسیجی (مرحله اول): این طرح به بررسی نظرات گروهی از خواهران بسیجی و غیر بسیجی درباره امر به معروف و نهی از منکر پرداخته است.
- ۲) نظر سنجی خواهران بسیجی (مرحله دوم): این طرح به بررسی آگاهی و نگرش گروهی از خواهران بسیجی در مورد مفاسد اجتماعی و منکرات در جامعه تهران (از امر به معروف و نهی از منکر) پرداخته است.
- ۳) بررسی وضعیت روانی خواهران آموزش نظامی: این طرح به کمک تست (MMPI) به ارزیابی وضعیت روانی خواهران در حین دوره های نظامی پرداخته و در ضمن نقطه نظرات آنان را نیز در مورد آموزش نظامی مورد بررسی قرار داده است
- ۴) طرح بررسی ریشه‌های درگیری شهرها: هدف کلی از انجام این پژوهش بررسی عوامل مؤثر بر پیشگیری از نا آرامی‌های اجتماعی است. بدین منظور نظرات گروههای بسیج، مردم عادی، مسئولان و عاملین درگیری شهرهای اراک، شیراز و مشهد مورد بررسی و مقایسه قرار گرفته است.

طرحهای پژوهشی در دست اجراء

- ۱) پروژه تهاجم فرهنگی: این طرح یکی از بزرگترین طرحهای پژوهشی مرکز است که از اسفند ماه ۱۳۷۱ شروع شده است. هدف از اجراء این طرح شناخت جامع از پیشینه تهاجم فرهنگی در ایران، انواع آن، نحوه شیوع آن، عوامل مؤثر در گسترش و کنترل آن و ارائه طریق و روشهای پیشگیری، بویژه با استفاده از نقش بسیج می‌باشد.
- ۲) بررسی وضعیت گردانهای عاشورا: این طرح به بررسی تاریخچه وضعیت گذشته و حال گردان‌های عاشورا در چند قسمت کشور پرداخته، نقاط قدرت و ضعف و نیز نحوه افزایش کارائی آنها را ارزیابی می‌کند.

- ۳) طرح بررسی ارتشهای مردمی جهان: این طرح مطالعه‌ای در مورد وضعیت (جذب، فراخوانی، آموزش، بکارگیری و ...) ارتشهای مردمی در چند کشور جهان است.
- ۴) طرح بررسی ساختار جمعیتی ارتش بیست میلیونی: این طرح در جهت بیان حجم واقعی بسیج بر اساس آمار و اطلاعات می‌باشد. در ضمن چگونگی توزیع و هرم ساختار جمعیتی و سازمانی ارتش بیست میلیونی بر اساس اطلاعات و آمار موجود نیز بازگو خواهد شد.
- ۵) بررسی چگونگی فعالیت‌های بسیج دانش آموزی در ایام فراغت و تعطیلات.
- ۶) کتابنامه موضوعی - توصیفی تهاجم فرهنگی.
- ۷) پروژه بررسی نحوه کمک به بودجه نیروی مقاومت بسیج از منابع سایر نهادها.
- ۸) علل فردی، اجتماعی و سازمانی رکود پایگاهها از نظر بسیجیان و مسئولین.
- ۹) بررسی پایگاههای بسیج در مساجد و ارائه الگوی مناسب.
- ۱۰) بررسی پایگاههای بسیج در ادارات و ارائه یک الگوی مناسب و تعیین جایگاه قانونی آن.
- ۱۱) بررسی مجموعه قوانین و مقررات بسیج.

انتشارات (۱)

موضوعات زیر مجموعه انتشاراتی است که مرکز از بدو پیدایش به آنها پرداخته است:

۱) بولتن علمی - خبری در سه شماره (۱-۲-۳)

۲) عوامل موثر در بسیج مردمی

۳) در امتداد خط رهبری

۴) پرتو خورشید

۵) بسیج و امنیت ملی

۶) در مسیر تحقق ارتش بیست میلیونی

۷) نقش زنان در دفاع

مجله علمی - پژوهشی بسیج

به منظور برخورداری و استفاده از آخرین دستاوردهای علمی و پژوهشی، مرکز مطالعات و پژوهش‌های ارتش بیست میلیونی اقدام به انتشار مجله «بسیج» نموده است.

مرکز مطالعات و پژوهش‌های ارتش بیست میلیونی با توجه به مردمی بودن بسیج و با اعتقاد راسخ به اینکه تنها راه دستیابی به اهداف پژوهشی را، یاری جستن از دیدگاه‌ها و نظرات صاحب‌نظران و پژوهشگران بسیجی می‌داند، از اینرو از کلیه اساتید، دانشجویان و دست‌اندرکاران امور فرهنگی درخواست می‌نماید تا نقطه نظرات پیشنهادی، انتقادی و ارشادی خود را به این مرکز ارسال نموده و با همکاری خود، در افزایش توان علمی - پژوهشی، این مرکز را یاری نمایند.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

شروېشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی